

เศรษฐศาสตร์

ม.4-6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง ผศ. ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล

ผู้ตรวจ ผศ. ดร.วิพรรณ สาลีผล
ผศ. ดร.ภาคพิชา แก่นเพ็ชร์
เสาวณี ณีภูมประเสริฐ

บรรณาธิการ รศ. ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

เศรษฐศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง	ผศ. ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล
ผู้ตรวจ	ผศ. ดร.รวิพรรณ สาธิผล ผศ. ดร.ภาคพิชา แก่นเพชร เสาวณี ณีภูธรประเสริฐ
บรรณาธิการ	รศ. ดร.วราภรณ์ สามโกเศศ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

วิษณุ วงศ์สินศิริกุล.

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6.--

กรุงเทพฯ : แม็คเ็ดดูเคชั่น, 2567.

176 หน้า.

1. เศรษฐศาสตร์--การศึกษาและการสอน (มัธยมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.

330.07

ISBN 978-616-345-276-4

พิมพ์ครั้งที่ 1

จำนวน 15,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ : เมษายน 2567

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จัดจำหน่ายโดย

MAC EDUCATION

ส่งชานนิตีสั่งจ่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเ็ดดูเคชั่น จำกัด

9/99 อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว 38 ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทร. 0-2512-0661, 0-2938-2022-7 แฟกซ์ 0-2938-2028

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : บริษัท ทีเอส อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด

คำนำ

แท้จริงแล้ววิชา “เศรษฐศาสตร์” คือ ศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการเลือก เพื่อให้ได้รับความพึงพอใจและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคมภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดที่มีอยู่ เพราะภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่ จึงส่งผลให้แต่ละทางเลือกย่อมมี “ราคา” ในตัวของมันเอง มนุษย์ทุกคนต่างก็มีความเป็นเศรษฐศาสตร์อยู่ในตัว เพราะมนุษย์ย่อมประสพกับข้อจำกัด และแต่ละคนก็มีทางเลือกเป็นของตัวเองที่อาจเหมือนหรือต่างกัน แล้วแต่กรณี จึงไม่ผิดนักถ้าจะกล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนเป็นนักเศรษฐศาสตร์ หากแต่ละคนจะใช้ความเป็นเศรษฐศาสตร์ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากขึ้นเพียงใดเท่านั้น

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เล่มนี้ ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้ได้สรุปสาระการเรียนรู้ ระบุตัวชี้วัดช่วงชั้น มีภาพและคำถามนำเข้าสู่บทเรียน แนวคิดสำคัญของแต่ละเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา กิจกรรมบูรณาการเนื้อหาที่สัมพันธ์กับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน สรุปเนื้อหาและคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดทำหนังสือเรียนเล่มนี้ นอกจากจะสอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ได้มีการนำเสนอกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อเป็นการฝึกทักษะและเสริมความเข้าใจในบทเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจัดได้ว่าเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพได้เหมาะสมตามระดับชั้นของผู้เรียน

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนเล่มนี้คงเป็นประโยชน์ต่อครู อาจารย์ นักเรียน และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรต่อไป

ผศ. ดร.วิษณุ วงศ์สินศิริกุล

ผู้เรียบเรียง

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน เศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ได้พัฒนาและปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระเศรษฐศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

หนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอเนื้อหาตาม **กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)** เน้นการ บูรณาการสาระการเรียนรู้กับทักษะกระบวนการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมี คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เน้นย้ำด้วยแนวคิดสำคัญของหัวข้อหลักให้ทราบถึงสิ่งที่ เป็นความรู้ และความคิดที่เป็นแก่นสำคัญ ฝึกฝนทักษะและความเชี่ยวชาญด้วยกิจกรรมตามธรรมชาติวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ ที่คงทน มีการตรวจสอบความเข้าใจเป็นระยะ ๆ โดยสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องที่ได้เรียนผ่านมา ในท้ายหน่วยการเรียนรู้จะมีสรุปสำหรับทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด และ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยคำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้ ในส่วนของเนื้อหาเพิ่มเติมที่ผ่านการคัดกรอง มาแล้วว่าเหมาะสมกับการเรียนรู้จะมีสัญลักษณ์   ซึ่งสามารถใช้สมาร์ตโฟนสแกน QR Code ได้ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น

คำถามนำเข้าสู่บทเรียน

คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยากเรียนรู้เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้นั้น ๆ

แนวคิดสำคัญ

เนื้อหาสำคัญในแต่ละเรื่องหรือหัวข้อเพื่อให้ ผู้เรียนจดจำหรือเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

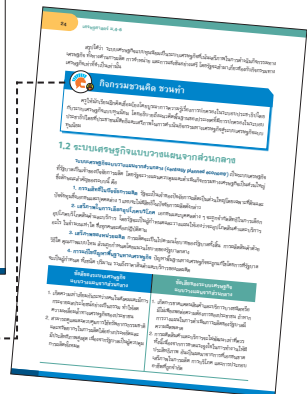
MAC iLink (Digital Contents)

เนื้อหาเสริมจากบทเรียนในรูปแบบของ Digital Contents ผ่านการสแกน QR Code โดยใช้ สมาร์ตโฟน หรือผ่านเว็บไซต์ MACeducation.com เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในเรื่องนั้น ๆ มาก ยิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กิจกรรมที่มีความหลากหลายซึ่งออกแบบมาเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละเรื่องของผู้เรียน

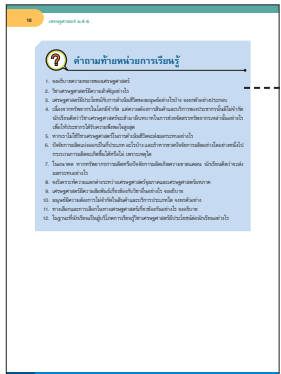
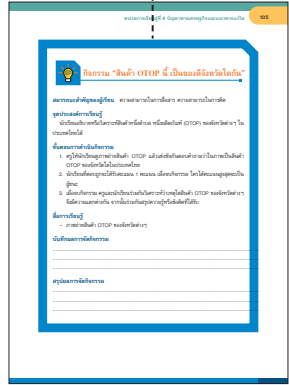

กิจกรรมตามธรรมชาติวิชา

กิจกรรมชวนคิด ชวนทำ ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

กิจกรรมบูรณาการ

กิจกรรมหรือโครงการที่บูรณาการการเรียนรู้ที่หลากหลายเข้าไว้ด้วยกันโดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเองจนเกิดชิ้นงานหรือนวัตกรรม

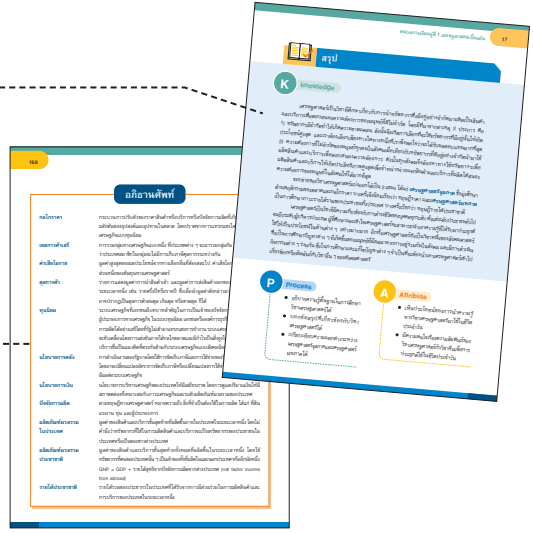

คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้

คำถามที่เน้นทักษะกระบวนการคิดเพื่อตรวจสอบความรู้รอบยอดของผู้เรียนให้เป็นไปตามแนวคิดสำคัญ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สรุป

การสรุปองค์ความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อทบทวนองค์ความรู้ทั้งหมด

อภิธานศัพท์

คำสำคัญ คำยาก หรือคำค้นที่สัมพันธ์กับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ โดยจะมีกรออธิบายความหมายหรือให้คำจำกัดความ

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	1
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์	3
1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์	3
1.2 ความเป็นมาของวิชาเศรษฐศาสตร์	4
1.3 ความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์	6
1.4 ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์	7
1.5 ขอบข่ายการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์	8
2. ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น	9
2.1 ความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์	10
2.2 ข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์	13
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	18
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	19
1. ระบบเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน	21
1.1 ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม	22
1.2 ระบบเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง	24
1.3 ระบบเศรษฐกิจแบบผสม	25
2. หน่วยเศรษฐกิจ	28
ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเศรษฐกิจ	29
3. ตลาด	33
3.1 ตลาดแข่งขันสมบูรณ์	34
3.2 ตลาดแข่งขันไม่สมบูรณ์	35
4. การกำหนดราคาตามอุปสงค์และอุปทาน	38
4.1 อุปสงค์	38
4.2 อุปทาน	42
4.3 กลไกราคาและการกำหนดจุดดุลยภาพ	46
4.4 การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย	48
4.5 การกำหนดค่าจ้างในตลาดแรงงาน	48
5. การแทรกแซงราคา	54
5.1 การกำหนดราคาขั้นต่ำ	54
5.2 การจ่ายเงินอุดหนุน	55
5.3 การกำหนดราคาขั้นสูง	56
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	59

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์	60
1. ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม	62
1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	64
1.2 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	65
1.3 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว	67
1.4 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการ	71
1.5 การพัฒนาประเทศกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	72
2. ระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ	80
2.1 ความหมาย ค่านิยม วิธีการ และหลักการของสหกรณ์	81
2.2 สหกรณ์ในประเทศไทย	83
2.3 ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ	88
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	91
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ปัญหาทางเศรษฐกิจและแนวทางแก้ไข	92
1. ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน	94
2. แนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจชุมชน	95
3. การรวมกลุ่มในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน	100
3.1 โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	100
3.2 สหกรณ์ออมทรัพย์	102
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	107
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การเงินและการคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	108
1. นโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	110
1.1 นโยบายการเงิน	110
1.2 นโยบายการคลัง	114
2. ดัชนีชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	122
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	126

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์	127
1. การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ	129
1.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ	130
1.2 ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคเกษตรภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ	131
2. การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ	132
2.1 วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย	132
2.2 ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศไทย	135
2.3 บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย	137
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	143
หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	144
1. แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ	146
2. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ	148
2.1 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	148
2.2 การกีดกันทางการค้า	155
3. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	158
3.1 ผลกระทบทางบวก	158
3.2 ผลกระทบทางลบ	159
คำถามท้ายหน่วยการเรียนรู้	163
บรรณานุกรม	164
อภิธานศัพท์	166

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น

สาระการเรียนรู้

- 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์
- 2 ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ (ส 3.1 ม.4-6/1)

?

ในทางเศรษฐศาสตร์ หากสินค้า
และบริการมีไม่เพียงพอต่อความ
ต้องการของผู้บริโภค
จะเกิดอะไรขึ้น

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์

แนวคิดสำคัญ

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเลือกใช้ทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด สำหรับการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการที่ไม่จำกัดของมนุษย์ แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้วแต่ยังไม่เป็นระบบ จนกระทั่งได้มีนักเศรษฐศาสตร์ชาวสกอต บุคคลแรกที่วางรากฐานวิชาเศรษฐศาสตร์คือ อัดัม สมิท (Adam Smith) ได้เขียนตำราทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของโลก และตัวเขาได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์ในสมัยต่อมา

วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของสังคมศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจในการเลือกของมนุษย์ภายใต้ข้อจำกัดทั้งในด้านการผลิต การบริโภค และการจำหน่ายจ่ายแจก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและสังคม ตลอดจนศึกษาปัญหาทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เข้าใจและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าหลักเศรษฐศาสตร์เป็นหลักคิดที่อยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะเราทุกคนต้องตัดสินใจเลือกอยู่ตลอดเวลา

1.1 ความหมายของเศรษฐศาสตร์

คำว่า “เศรษฐศาสตร์” เป็นคำแปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า economics ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า oikonomia ที่แปลว่า มีทักษะในการจัดการเรื่องครอบครัว และมีอีกคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคำว่าเศรษฐศาสตร์คือคำว่า “เศรษฐกิจ (economy)” ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า oikos ที่แปลว่า ครัวเรือน และ nemein ที่แปลว่าการจัดการ ดังนั้นคำว่า “เศรษฐกิจ” จึงหมายถึง การจัดการเรื่องครอบครัว

นักเศรษฐศาสตร์หลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐศาสตร์ไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ให้คำจำกัดความวิชาเศรษฐศาสตร์ไว้ในหนังสือ *Principles of Economics* ว่าหมายถึง วิชาที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อดำรงชีพ โดยการศึกษาเป็นหน่วยย่อย (ระดับครัวเรือน) หรือเป็นหน่วยรวม (ระดับประเทศ) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุดิบของต่าง ๆ และเพื่อการยังชีพให้ได้รับความสุขสูงสุด

ไลโอเนล รอบบินส์ (Lionel Robbins) เขียนไว้ในหนังสือชื่อ *An Essay on the Nature and Significance of Economic Science* ว่าเศรษฐศาสตร์ คือ วิชาที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่มีอยู่อย่างนับไม่ถ้วน

พอล เอ. แซมมวลสัน (Paul A. Samuelson) นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้ให้ความหมายของคำว่าเศรษฐศาสตร์ในหนังสือ *Economics* ว่า เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่มนุษย์และสังคมจะโดยมีการใช้เงินหรือไม่ก็ตาม เลือกใช้ทรัพยากรการผลิตอันมีจำกัดซึ่งอาจนำทรัพยากรไปใช้อย่างอื่นได้หลายอย่างเพื่อผลิตสินค้าต่าง ๆ เป็นเวลาต่อเนื่องกัน แล้วจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าเหล่านั้นไปยังผู้บริโภคทั้งในเวลาปัจจุบันและอนาคตในคนกลุ่มเดียวกันและกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม

อุทิศ นาคสวัสดิ์ ได้เขียนหนังสือเรื่อง *หลักและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทั่วไป* ได้กล่าวว่า เศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงวิธีการที่ระบบเศรษฐกิจทำการผลิตสิ่งของและบริการ เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์และแจกจ่ายสิ่งของและบริการเหล่านั้นไปยังบุคคลที่มีความต้องการ

วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ ให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรเทคโนโลยีเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เป็นไปอย่างประหยัด ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน ได้เขียนหนังสือเรื่อง *เศรษฐศาสตร์* และให้ความหมายของเศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกหนทางในการใช้ทรัพยากรการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด สำหรับการผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

รัตนา สายคณิต ได้เขียนหนังสือเรื่อง *หลักเศรษฐศาสตร์ II : มหเศรษฐศาสตร์* โดยให้คำจำกัดความของเศรษฐศาสตร์ว่า ศาสตร์ที่ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อผลิตสินค้าและบริการที่มนุษย์ต้องการ และกระจายสินค้าและบริการเหล่านั้นไปบำบัดความต้องการของบุคคลในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวถึงข้างต้น อาจสรุปความได้ว่า เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจของมนุษย์และสังคมในการเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาผลิตเป็นสินค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่มีอย่างไม่จำกัดตลอดจนการจัดสรรและกระจายสินค้าและบริการที่ถูกผลิตขึ้นให้กับบุคคลต่างๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรม เพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด

มนุษย์ใช้หลักคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่มีอยู่ในตัวเองในการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคตามความต้องการของตน ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น เงิน เวลา

1.2 ความเป็นมาของวิชาเศรษฐศาสตร์

แนวความคิดทางเศรษฐศาสตร์ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาช้านานแล้ว โดยแทรกอยู่ในหลักคำสอนทางศาสนาต่าง ๆ ตลอดจนหลักปรัชญาของกรีกยุคโบราณ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้มีความสุขตามอัตภาพ แต่แนวความคิดดังกล่าวยังไม่ได้มีการประมวลไว้อย่างเป็นระบบที่ดี จึงอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย จนกระทั่งในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 15-18 ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจการค้าในยุโรปมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีแนวคิดว่าการค้าจะนำความมั่งคั่งมาสู่ประเทศของตน รัฐบาลประเทศต่าง ๆ จึงได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่แก่พ่อค้าของตนเพื่อให้ได้เปรียบคู่แข่งทางการค้า และได้กลายเป็นลัทธิทางเศรษฐกิจ ที่เรียกว่า **ลัทธิพาณิชย์นิยม** ซึ่งต่อมาได้ทำให้เกิดปัญหา เช่น การแทรกแซง การคอร์รัปชัน ทำให้แนวคิดนี้ค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลง

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 อדם สมิท (Adam Smith) ชาวสกอต ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ *“The Wealth of Nations”* ซึ่งเป็นตำราทางเศรษฐศาสตร์เล่มแรก โดยคัดค้านแนวความคิดของพวกพาณิชย์นิยม ไม่เห็นด้วยกับการแทรกแซงทางเศรษฐกิจของรัฐบาล เห็นว่าควรปล่อยให้เอกชนมีเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการตามความถนัดของแต่ละบุคคล โดยอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและจริยธรรม จะช่วยให้ประเทศชาติมีเศรษฐกิจที่เจริญรุ่งเรือง เมื่อถึงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่อยู่อุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็ว แรงงานจาก

การเกษตรในชนบทได้เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาค่าจ้างแรงงาน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการใช้แรงงานสตรีและเด็กที่มีอายุต่ำกว่าวัย ปัญหาสินค้าล้นตลาด ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียกร้องจากประชาชนให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมากขึ้น

ในช่วงนี้เอง คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) ได้เสนอทฤษฎีค่าจ้างแรงงานและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อื่น ๆ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น จนกระทั่งถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 อัลเฟรด มาร์แชล (Alfred Marshall) ได้เสนอทฤษฎีว่าด้วยการผลิต (Theory of the Firm) โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้ผู้ผลิตได้รับกำไรสูงสุดหรือเสียต้นทุนต่ำสุด และผู้บริโภคได้รับความพอใจสูงสุด ซึ่งทฤษฎีนี้ต่อมาได้กลายเป็นที่มาของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์จุลภาค

เมื่อ ค.ศ. 1930 ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงทั่วโลก จึงได้มีนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษท่านหนึ่งชื่อ จอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) ได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ โดยได้เสนอทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการจ้างงาน ดอกเบี้ย และเงินตรา (The General Theory of Employment, Interest, and Money) ที่เสนอแนะให้รัฐบาลใช้นโยบายการคลังและนโยบายการเงินเข้าแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำในขณะนั้น โดยให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงและมีบทบาทเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจภาคเอกชนมากขึ้น ต่อมาได้กลายเป็นทฤษฎีเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomic Theory) ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจส่วนรวม

ในส่วนของประเทศไทยนั้น แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่า ในสมัยสุโขทัยมีการค้าอย่างเสรี และในสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ ได้มีหลักฐานว่าประเทศไทยทำการค้ากับต่างประเทศ เป็นการค้าแบบผูกขาดโดยพระคลังสินค้า โดยในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เริ่มรับเอาวิชาทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และการธนาคาร แต่ยังไม่ได้รวบรวมไว้เป็นหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องแน่นอน จนกระทั่ง พ.ศ. 2454 พระยาสุริยานุวัตรได้พิมพ์หนังสือเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของไทยขึ้นชื่อว่า “ทรัพย์ศาสตร์” แต่ได้ถูกรัฐบาลในสมัยนั้นขอร้องไม่ให้นำออกเผยแพร่ จนกระทั่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงได้นำออกมาพิมพ์ใหม่ชื่อว่า เศรษฐวิทยาภาคต้น เล่ม 1 โดยมีสาระว่าด้วยการสร้างทรัพย์ การแบ่งปันทรัพย์หรือการกระจายรายได้

ใน พ.ศ. 2459 พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้พิมพ์หนังสือชื่อ ตลาดเงินตรา (Money Market) แต่การศึกษาวិชาเศรษฐศาสตร์ในสมัยนั้นก็ยังไม่จริงจัง และแพร่หลาย จนกระทั่งได้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2477 การศึกษาวิชานี้จึงเริ่มแพร่หลาย แต่การศึกษาวิชเศรษฐศาสตร์นี้ก็ต้องหยุดชะงักไปชั่วคราวเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น จนกระทั่ง พ.ศ. 2492 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จึงได้เปิดการเรียนการสอนอีกครั้ง โดยแยกออกเป็น 4 คณะ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และนับตั้งแต่นั้นมา การศึกษาวิชเศรษฐศาสตร์จึงได้แพร่หลายและพัฒนาก้าวหน้าขยายไปสู่ระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัยและระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชน

อดัม สมิท (Adam Smith)
ผู้ได้รับยกย่องว่าเป็น
บิดาแห่งวิชาเศรษฐศาสตร์

พระยาสุริยานุวัตร (เกิด บุญนาค)
ได้รับการยกย่องเป็นนักเศรษฐศาสตร์
คนแรกของเมืองไทย

1.3 ความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของบุคคลในทุกกระดับ นับตั้งแต่ระดับผู้บริหารประเทศจนถึงระดับประชาชนทั่วไป

ระดับผู้บริหารประเทศ เศรษฐศาสตร์จะเข้าไปมีบทบาทในการวางแผนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดของประเทศให้ได้ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เช่น ผู้บริหารประเทศจะต้องตัดสินใจว่าจะเลือกใช้เงินจำนวนเท่าใดเพื่อซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับกองทัพสำหรับการป้องกันประเทศ และจะเลือกใช้เงินจำนวนเท่าใดเพื่อสร้างโรงเรียนให้กับเด็กนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนในสังคมให้มีการศึกษา ผู้บริหารประเทศจะต้องเลือกใช้เงินก็เพราะประเทศมีเงินงบประมาณ (ทรัพยากร) จำกัด วัตถุประสงค์ของผู้บริหารประเทศก็คือ ต้องการให้ประชาชนทุกคนอยู่ดีกินดี มีการศึกษา มีปัจจัยต่าง ๆ เพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

รัฐบาลต้องตัดสินใจใช้งบประมาณที่มีจำกัด จัดสรรเพื่อการป้องกันประเทศและเพื่อการศึกษา

ระดับประชาชน เศรษฐศาสตร์จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการพิจารณาเลือกและตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ผู้ผลิตจะต้องตัดสินใจว่าจะผลิตสินค้าอะไร ด้วยวิธีการใด เพื่อให้มีกำไรสูงสุดและสินค้านั้นจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของตลาดด้วยเพราะผู้ผลิตมีเงิน วัตถุดิบ และเวลาอย่างจำกัด ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจว่าควรซื้อสินค้าอะไร ที่ราคาเท่าไร บริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับความพอใจสูงสุดเพราะผู้บริโภคมีเงินหรือรายได้อย่างจำกัด นอกจากนี้เศรษฐศาสตร์ยังช่วยให้ประชาชนเข้าใจปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้ เข้าใจบทบาทและการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาล และให้ความร่วมมือในฐานะเป็นพลเมืองดีของสังคม

ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจว่าควรซื้อสินค้าอะไร ราคาเท่าไร มาบริโภคเพื่อให้ตนเองได้รับความพอใจ และเกิดประโยชน์มากที่สุด

1.4 ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

ผู้ที่ศึกษาและเข้าใจเศรษฐศาสตร์จะได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น

1. ในฐานะผู้บริโภค ช่วยให้เป็นผู้บริโภคที่ฉลาดเลือก ตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าอย่างมีเหตุมีผล ดังนี้

1.1 รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการบริโภคและใช้ในทางที่ดีที่สุดที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและความพอใจแก่ตนเองสูงสุด

1.2 รู้จักเลือกใช้สินค้าหรือบริการที่สนองความต้องการของตนเองและคนในครอบครัวได้อย่างคุ้มค่า เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.3 สามารถประมาณการค่าใช้จ่ายและการกำหนดแผนการบริโภค การออม และการกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.4 สามารถคาดคะเนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจได้ถูกต้องหรือมีเหตุมีผล เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าและบริการ

2. ในฐานะผู้ผลิตหรือเจ้าของปัจจัยการผลิต ช่วยให้เป็นผู้ผลิตที่มีความสามารถ ซึ่งหมายความว่าผลิตสินค้าและบริการด้วยต้นทุนที่ต่ำที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่กำไรสูงสุด ดังนี้

2.1 มีความสำคัญอยู่เสมอว่าทรัพยากรบางอย่างที่นำมาใช้ผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ นั้นมีอยู่จำกัด ดังนั้นจึงควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพ และได้รับผลตอบแทนสูงสุด

2.2 สามารถจัดสรรหรือแจกจ่ายสินค้าและบริการที่ผลิตได้ไปยังผู้ที่สมควรได้รับสินค้านั้นมากที่สุด และตามความต้องการของบุคคลเหล่านั้น

3. ในฐานะผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้เป็นผู้ที่มีความรอบรู้เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

3.1 เข้าใจปัญหาทางเศรษฐกิจ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

3.2 สามารถจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่างๆ ตามความจำเป็นและตามความต้องการของประชาชนและของประเทศ

3.3 สามารถวางนโยบายในการดำเนินการทางเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความมั่งคั่งและความมั่นคงให้แก่ประเทศอย่างยั่งยืน

เศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ผู้บริโภคเลือกซื้อสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และเกิดประโยชน์สูงสุด

เศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ชาวนาตัดสินใจใช้ปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนต่ำและได้กำไรสูงสุด

1.5 ขอบข่ายการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

การศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์นิยมแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค

1. เศรษฐศาสตร์จุลภาค

เศรษฐศาสตร์จุลภาค (microeconomics) เป็นการศึกษาถึงส่วนย่อยของระบบเศรษฐกิจ โดยศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของหน่วยผลิตหรือบุคคลต่าง ๆ ในระดับย่อย เช่น ระดับครัวเรือน ผู้ผลิตแต่ละราย ผู้บริโภคแต่ละราย ซึ่งบุคคลแต่ละกลุ่มจะต้องตัดสินใจในประเด็นหรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันทั้งเรื่องการผลิต การบริโภค การออม การลงทุน เช่น ผู้บริโภคจะต้องตัดสินใจนำรายได้ที่มีอยู่อย่างจำกัดไปซื้อสินค้าหรือบริการอะไรบ้าง ด้วยจำนวนเท่าใดเพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุด หรือผู้ผลิตจะผลิตสินค้าชนิดใดในปริมาณเท่าใด และมีวิธีการผลิตอย่างไรจึงจะมีต้นทุนต่ำที่สุด และก่อให้เกิดกำไรมากที่สุด

2. เศรษฐศาสตร์มหภาค

เศรษฐศาสตร์มหภาค (macroeconomics) เป็นการศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งระบบ ซึ่งเป็นการนำหน่วยเศรษฐกิจย่อย ๆ ในสาขานั้นมาศึกษารวมกัน เช่น ศึกษารายได้ประชาชาติ อัตราการจ้างงานของประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจ

กล่าวโดยสรุป **เศรษฐศาสตร์จุลภาค** คือ การศึกษาเศรษฐกิจหน่วยย่อย เช่น ศึกษาอุปสงค์ (demand) ความต้องการบริโภค การตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภคแต่ละราย ศึกษาอุปทาน (supply) ความต้องการผลิต การตัดสินใจเลือกผลิตของผู้ผลิตแต่ละราย ศึกษากลไกราคา การทำงานของกลไกตลาด ในขณะที่ **เศรษฐศาสตร์มหภาค** คือ การศึกษาเศรษฐกิจทั้งระบบ เช่น ศึกษาอุปสงค์รวม (aggregate demand) ความต้องการบริโภครวมและอุปทานรวม (aggregate supply) ความต้องการผลิตรวมของระบบเศรษฐกิจ ศึกษาระบบการเงิน การธนาคารของประเทศ ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจทั้งระบบ ทั้งปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ปัญหาการว่างงาน ศึกษารายได้ของประเทศ หรือที่เรียกว่า รายได้ประชาชาติ ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ 1

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แต่ละกลุ่มศึกษาเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายซักถามจนเกิดความเข้าใจ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำ
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์เป็นแผนผังความคิด แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันยกตัวอย่างกิจกรรมในชีวิตประจำวัน แล้ววิเคราะห์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์อย่างไร แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอข้อมูลหน้าชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปความรู้ร่วมกัน

2. ความสัมพันธ์ของวิชาเศรษฐศาสตร์กับวิชาอื่น

แนวคิดสำคัญ

เศรษฐศาสตร์มีวิชาเอกเทศ ผู้ที่จะศึกษาเศรษฐศาสตร์ได้ดีและสามารถนำความรู้ทางเศรษฐศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจศาสตร์อื่น ๆ ด้วย เพราะการศึกษาศาสตร์อื่น ๆ เฉพาะในแง่ที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐศาสตร์จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจวิชาเศรษฐศาสตร์ได้ดีขึ้น

เพื่อไม่ให้เกิดการแก่งแย่งหรือเกิดความวุ่นวายในสังคม กฎหมายถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหา เพื่อให้สังคมเกิดสันติสุข นอกจากนี้กฎหมายยังสร้างความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจะสร้างความเป็นธรรมด้วยการให้ผู้ผลิตที่มีกระบวนการผลิตส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ต้องชดใช้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเยียวยาให้กับบุคคลอื่นที่อาศัยอยู่ในสังคม และต้องแบกรับกับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้น

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการบริหารธุรกิจ เนื่องจากการบริหารธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการผลิต การบริโภค และการจำหน่ายจ่ายแจกไปยังระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นเศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์กับการบริหารธุรกิจ เพราะต่างมุ่งประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ นักเศรษฐศาสตร์จึงต้องเข้าใจวิธีการดำเนินงานทางธุรกิจ ส่วนนักธุรกิจก็ต้องรู้หลักการและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เพื่อติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศและทั่วโลก จะได้นำมาใช้ในการประกอบกิจการให้ดำเนินไปได้อย่างรอบคอบและก้าวหน้า

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ เพราะประวัติศาสตร์เป็นการศึกษาอดีตของมนุษย์ ดังนั้นประวัติศาสตร์จึงเป็นเครื่องมือในการศึกษาเศรษฐศาสตร์ให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น เพราะภาวะการณ์ด้านเศรษฐกิจอาจเกิดเป็นวัฏจักรเสมอ การศึกษาประวัติศาสตร์จึงทำให้เข้าใจภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและสามารถพยากรณ์เศรษฐกิจในอนาคตอีกด้วย

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับคณิตศาสตร์ เพราะมีการนำหลักการคำนวณเข้ามาช่วยเพื่อให้เข้าใจทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ง่ายขึ้น รวมทั้งมีการนำสถิติเข้ามาใช้ในการทำความเข้าใจกฎและทฤษฎีเศรษฐศาสตร์อีกด้วย เรียกว่า **เศรษฐมิติ** ซึ่งใช้วิเคราะห์แนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันและอนาคต

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับภูมิศาสตร์ เพราะภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการผลิตว่าจะผลิตอะไรจึงจะสนองความต้องการของผู้บริโภค และนำไปแจกจ่ายให้กับกลุ่มใด ซึ่งต้องอาศัยสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก ทำให้เกิดวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เช่น

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับรัฐศาสตร์
เพราะการบริหารประเทศที่ดีคือการทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความมั่งคั่ง แต่ภายใต้ข้อจำกัดมากมาย เช่น งบประมาณแผ่นดิน ระยะเวลาในการบริหารประเทศ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องเลือกที่จะผลิตสินค้าหรือบริการใดๆ เพื่อตอบสนองกับความต้องการของประชาชนกลุ่มใดบ้างในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุเป้าหมายของการบริหารประเทศที่ดีและมีธรรมาภิบาล

เศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับนิติศาสตร์
เพราะทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัด และ

2.1 ความรู้พื้นฐานในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์

ในการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์มีคำที่เกี่ยวข้องที่เป็นความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์หลายคำที่ต้องสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน ประกอบด้วย

1. ความต้องการไม่จำกัด (unlimited wants) โดยทั่วไปมนุษย์จะมีความต้องการหรือความอยากได้อย่างไม่มีขีดจำกัดเพื่อสร้างความพอใจสูงสุดในด้านต่าง ๆ ให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือ รถยนต์ ความสวยงาม เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ ความบันเทิง เช่น การชมภาพยนตร์ การท่องเที่ยว จึงกล่าวได้ว่าความต้องการของมนุษย์เป็นสิ่งที่อยู่อย่างไม่จำกัด และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดที่ถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองตอบความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นทุกสังคมจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรเพื่อผลิตสินค้าและบริการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และจำหน่ายจ่ายแจกสินค้าและบริการที่ผลิตได้เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคมให้ได้มากที่สุด

2. ทรัพยากรการผลิต (productive resources) หรือปัจจัยการผลิต (factors of production or input)

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มนุษย์สามารถใช้ประโยชน์ได้

2.2 ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง สินค้าประเภททุนต่างๆ เช่น เครื่องจักร เครื่องมือในการผลิต

ในทางเศรษฐศาสตร์ทรัพยากรการผลิตหรือปัจจัยการผลิตแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) **ที่ดิน (land)** ประกอบด้วย ที่ดิน รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ที่อยู่ในที่ดินนั้น เช่น ป่าไม้ แร่ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน แหล่งน้ำ และธรรมชาติต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์สามารถปรับปรุง ให้มีคุณภาพขึ้นได้ ผลตอบแทนของที่ดินคือ ค่าเช่า

2) **แรงงาน (labour)** เป็นทรัพยากรมนุษย์ ผลตอบแทนของแรงงานคือ ค่าจ้าง

3) **ทุน (capital) หรือสินค้าทุน (capital goods)** หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ร่วมกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการ ทุนหรือสินค้าทุนแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สิ่งก่อสร้าง เช่น โรงงาน และอุปกรณ์การผลิต เช่น เครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ (ส่วนเงินทุน (money capital) ในทางเศรษฐศาสตร์เงินไม่ใช่ทุนแต่ถือว่าเป็นเพียงตัวกลางในการแลกเปลี่ยนจัดหาสินค้าทุนเท่านั้น)

4) **ผู้ประกอบการ (entrepreneurship)** หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมปัจจัยการผลิตทั้ง 3 ประเภท คือ ที่ดิน แรงงาน และสินค้าทุนมาทำการผลิตสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการที่ดีจะก่อให้เกิดสินค้าและบริการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่ดี ทำให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจ แม้ว่าที่ดิน แรงงาน และทุนจะขาดแคลนก็ตาม